

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання вченої
ради Українського
державного університету
залізничного транспорту

«29» 10 2019 р. № 7

Введено в дію наказом
Українського державного
університету залізничного
транспорту

«11» 11 2019 р. № 128

Ректор

С.В. Панченко

ПОЛОЖЕННЯ

про психологічне забезпечення освітнього процесу
Українського державного університету
залізничного транспорту

1. Загальні положення

Це Положення про психологічне забезпечення освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту (далі УкрДУЗТ) розроблено на підставі Положення, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 22 травня 2018 року № 509 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31 липня 2018 року за № 885/32337.

Психологічне забезпечення освітнього процесу в УкрДУЗТ здійснює практичний психолог.

Положення визначає мету і структуру психологічного забезпечення освітнього процесу УкрДУЗТ, є правовою та організаційно-методичною основою для роботи практичного психолога університету.

Практичний психолог університету забезпечує своєчасне і систематичне вивчення психофізичного розвитку здобувачів освіти, мотивів їх поведінки і діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, гендерних та інших індивідуальних особливостей, сприяє створенню умов для виконання освітніх і виховних завдань освіти.

Метою діяльності практичного психолога університету є сприяння створенню умов для інтелектуального розвитку здобувача освіти, охороні психічного здоров'я, надання психологічної допомоги та підтримки всім учасникам освітнього процесу відповідно до цілей та завдань системи освіти.

У своїй діяльності практичний психолог університету керується Конституцією України, Законами України «Про освіту» «Про вищу освіту», іншими законами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами і розпорядженнями Міністерства освіти і науки України, Статутом і Колективним договором університету, Правилами внутрішнього і трудового розпорядку, наказами і розпорядженнями ректора університету, а також цим Положенням.

2. Структура управління та зміст діяльності практичного психолога

Психологічне забезпечення освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту здійснює практичний психолог.

Практичний психолог підпорядкований ректору університету з усіх питань діяльності.

Посада практичного психолога вводиться до штатного розпису університету відповідно до нормативів чисельності працівників, затверджених у встановленому порядку, та в межах коштів, передбачених єдиним кошторисом витрат. Посаду обіймає працівник з вищою освітою за відповідною спеціальністю.

Практичний психолог здійснює:

психологічне забезпечення освітнього процесу;

психологічний супровід психічного, розумового, соціального розвитку здобувачів освіти;

психологічну діагностику та аналіз динаміки психічного, розумового і соціального розвитку здобувачів освіти;

психологічний супровід адаптації до умов освітнього процесу; реалізацію розвивальних, профілактичних, просвітницьких, корекційних програм з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти;

консультивативну допомогу всім учасникам освітнього процесу з питань навчання, виховання здобувачів освіти, особистого та професійного розвитку;

роботу з постраждалими від насильства.

Практичний психолог бере участь в:

освітній діяльності, спрямованій на забезпечення всебічного розвитку здобувачів освіти як особистості та найвищої цінності суспільства, їх талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству;

роботі педагогічної ради, психолого-педагогічних консиліумів, семінарів і засідань методичних об'єднань;

розробці та впровадженні розвивальних, корекційних програм, посібників, методичних рекомендацій, планів освітньої діяльності з урахуванням індивідуальних, гендерних, вікових особливостей здобувачів освіти, а також для осіб які перебувають на індивідуальній на інклузивній формі навчання.

Практичний психолог сприяє:

формуванню у здобувачів освіти відповідальної та безпечної поведінки в ситуаціях ризику, навичок здорового способу життя, збереженню здоров'я, готовності до самореалізації;

профільному та професійному самовизначення здобувачів освіти, формуванню життєвої компетенції;

попередженню та профілактиці професійного вигорання педагогічних працівників;

формуванню психологічної культури учасників освітнього процесу;

попередженню будь-яких видів і форм насильства і конфліктів серед здобувачів освіти;

формуванню небайдужого ставлення здобувачів освіти до постраждалих від насильства, усвідомлення необхідності невідкладного інформування про випадки насильства і конфліктів серед здобувачів освіти, що стали їм відомі.

Атестація практичного психолога у системі освіти здійснюється відповідно до чинного законодавства.

3. Основні завдання, принципи та функції роботи практичного психолога

3.1. Завдання практичного психолога:

збереження та зміцнення психічного здоров'я, сприяння особистому, інтелектуальному, фізичному і соціальному розвитку здобувача освіти шляхом доповнення сучасних методів навчання та виховання ефективними психолого-педагогічними технологіями;

сприяння забезпечення психологічної безпеки, надання психологічної допомоги всім учасникам освітнього процесу.

3.2. Принципи роботи практичного психолога:

науковість, цілісність і наступність, професійна компетентність і відповіальність;

індивідуальний підхід;

доступність психологічної допомоги;

міждисциплінарність, комплексність і системність у здійсненні професійної діяльності;

добропільність;

людиоцентризм та партнерство;

конфіденційність;

дотримання норм професійної етики.

3.3. Функції психологічної роботи практичного психолога:

діагностично-прогностична – психолого-педагогічне вивчення чинників становлення особистості, її індивідуального розвитку;

організаційно-методична – визначення стратегії, мети, завдань, планування психологічної роботи практичного психолога та координації взаємодії учасників освітнього процесу;

корекційно-розвиткова – система впливів, спрямована на подолання визначених проблем, труднощів, шкідливих звичок, негативних емоційних станів у здобувача освіти; здійснення психолого-педагогічних заходів з метою усунення відхилень у психофізичному і інтелектуальному розвитку і поведінці, подолання різних форм девіантної поведінки; сприяння розвитку освітніх та соціальних здібностей, формування мотивації до освітньої діяльності у здобувачів освіти; надання психолого-педагогічної допомоги здобувачам освіти з метою адаптації до умов навчання і життєдіяльності;

консультативна – допомога у вирішенні проблем щодо розвитку, виховання, навчання та формування психологічної і соціальної компетентності учасників освітнього процесу;

просвітницько-профілактична – поширення психологічних знань, виявлення фактів порушення прав людини, вжиття заходів щодо подолання негативних чинників, які впливають на життєзабезпечення людини, її моральний та соціальний розвиток, профілактика та попередження негативних впливів;

соціально-захисна – здійснення соціально-педагогічного супроводу учасників освітнього процесу, які опинилися у складних життєвих обставинах, перебувають у кризових ситуаціях (постраждали від соціальних, техногенних, природних катастроф, перенесли тяжкі хвороби, стреси, переселення, зазнали насильства); захист конституційних прав і статусу, законних інтересів здобувачів освіти.

3.4. Напрями діяльності практичного психолога:

діагностика – виявлення причин труднощів у навчанні, інтелектуальному розвитку, психологічній адаптації; вивчення та визначення індивідуальних особливостей динаміки розвитку особистості, потенційних можливостей в освітньому процесі, професійному самовизначенні;

профілактика – своєчасне попередження відхилень у розвитку та становленні особистості, міжособистісних стосунках, запобігання конфліктним ситуаціям в освітньому процесі;

корекція усунення виявленіх труднощів психічного розвитку здобувачів освіти, зниження ризиків проблем адаптації до освітнього середовища, схильності до залежностей та правопорушень, різних форм девіантної поведінки.

навчальна діяльність – форма активного співробітництва, направлена на удосконалення, розвиток, формування особистості;

консультування – багатофункціональний вид індивідуальної та групової роботи, спрямований на вирішення запитів, з якими звертаються учасники освітнього процесу;

зв'язки з громадськістю – діяльність, спрямована на досягнення взаєморозуміння, співпрацю між окремими особами, колективами, соціальними групами, організаціями, державними органами управління;

просвіта – формування психологічної та соціальної компетентності учасників освітнього процесу.

3.5. Тривалість робочого тижня і графік роботи практичного психолога

Тривалість робочого тижня і графік роботи практичного психолога університету визначаються чинним законодавством з урахуванням типу закладу освіти і змісту роботи.

Практичний психолог університету здійснює свою діяльність як у закладі (психологічна просвіта, діагностична, консультативна, освітня діяльність,

обробка результатів досліджень тощо), так і за його межами (підготовка до проведення заходів, оформлення робочої документації, планування, звітність, робота у навчально-методичних наукових центрах, громадських організаціях тощо).

Практичному психологу університету надається окрім робоче та навчальне приміщення (кабінет) для групової та індивідуальної роботи, що забезпечено необхідними технічними засобами, канцелярським приладдям, навчально-методичними матеріалами тощо.

3.6. Практичний психолог зобов'язаний:

знати чинне законодавство щодо діяльності психологічної служби у системі освіти та інші нормативно-правові акти, пов'язані з його діяльністю;

будувати свою діяльність на основі доброзичливості, довіри, у тісній співпраці з усіма учасниками освітнього процесу;

застосувати у своїй роботі психологічний інструментарій, рекомендований для використання;

бути компетентним і постійно збагачувати знання у межах своєї компетенції;

надавати психологічну допомогу за запитами учасників освітнього процесу; уникати будь-яких неофіційних взаємин з учасниками освітнього процесу;

інформувати учасників освітнього процесу про результати проведених психологічних обстежень, їх значення і можливості подальшого використання (за винятком особистої інформації);

здійснювати індивідуальну діагностику, корекцію за запитом учасників освітнього процесу отримавши письмову згоду. Зазначена згода може бути відкликана у будь-який момент.

виконувати функції та надавати оцінювальні судження щодо учасників освітнього процесу, зокрема щодо їх поведінки, особистих рис, відповідності соціальним нормам, з неупередженістю;

використовувати науково-обґрунтовані методи і технології професійної діяльності;

поважати професійну компетентність своїх колег та працівників суміжних професій;

популяризувати психологічні знання;

поважати гідність здобувачів освіти;

виконувати свої посадові обов'язки в межах своїх повноважень;

нести особисту відповідальність за результати і наслідки своєї професійної діяльності;

пропагувати здоровий спосіб життя, підвищувати рівень психологічних знань педагогічних працівників;

постійно підвищувати свій професійний рівень;

знати вимоги державних стандартів щодо забезпечення освітнього процесу, основні напрями і перспективи розвитку освіти, психолого-педагогічної науки.

3.7. Практичний психолог має право:

- визначати різні види робіт з огляду на потреби закладу;
- планувати діяльність відповідно до рекомендацій методичний установ психодіагностичної служби;
- ознайомлюватись з документами, скаргами, що містять оцінювання його роботи, надавати щодо них роз'яснення;
- захищати професійну честь і гідність;
- здійснювати індивідуальну освітню (наукову, творчу, мистецьку тощо) діяльність за межами університету;
- отримувати методичну допомогу, в тому числі і супервізію і інтервізію, підвищувати кваліфікацію, здійснювати перепідготовку;
- вільно обирати освітні програми, форми навчання, заклади освіти, установи і організації, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку працівників психодіагностичної служби;
- відмовитись від розпоряджень ректора в тих випадках, коли вони суперечать професійно-етичним принципам, та виконання діяльності, не передбачає трудовим договором, посадовими обов'язками та планом роботи.

Практичний психолог

Є.Д. Челомбітко

«29» 10 2019 р.